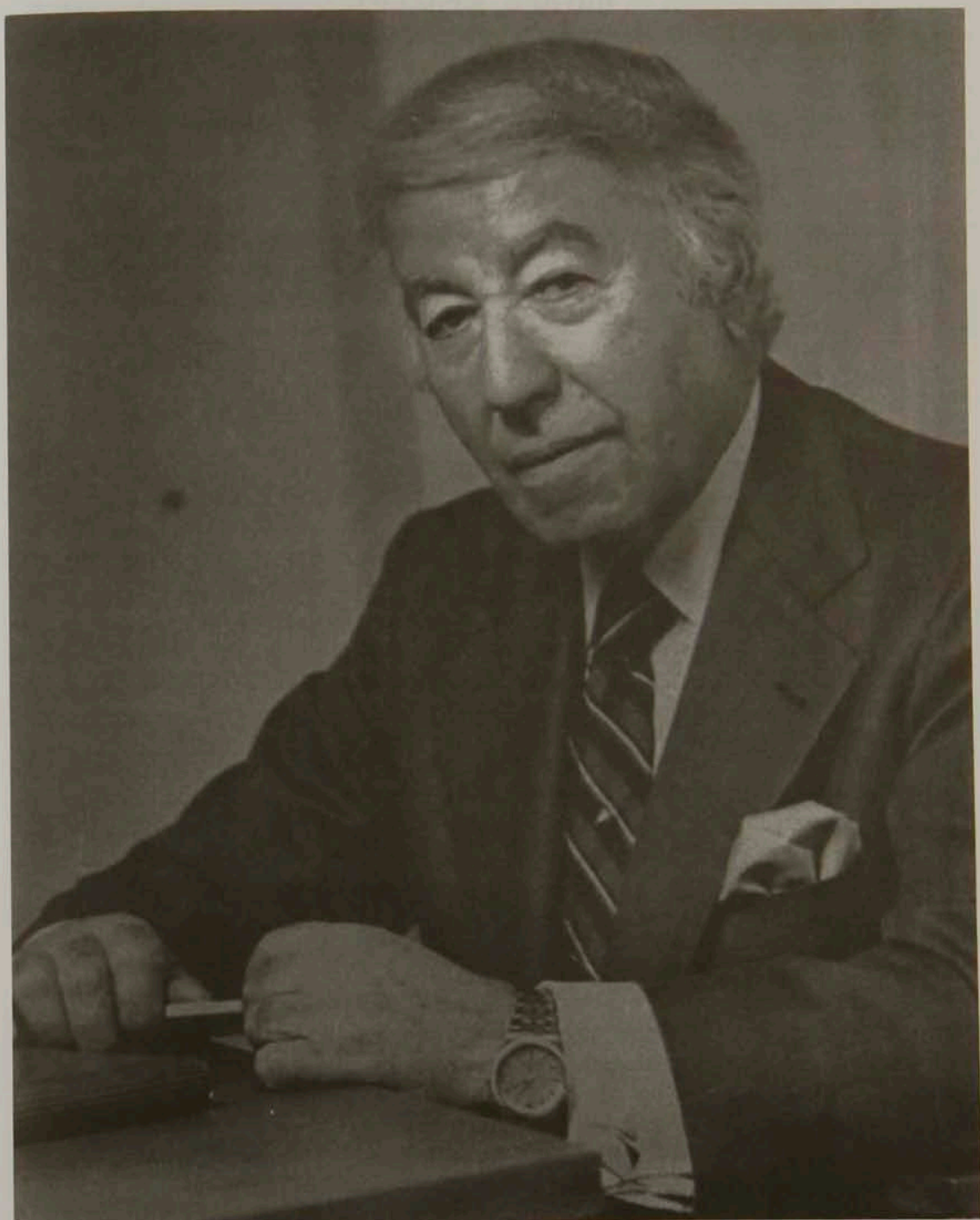

ՍՈՒՐԵՆ ՖԷՍՃԵԱՆ

1910-2002

ՍՈՒՐԵՆ ՖԷՍՃԵԱՆ

1910-2002

Սուրեն Ֆեսճեան ծնած էր Ատապազար (Թուրքիա): Երիտասարդ տարիքին՝ իր ընտանիքին հետ տեղափոխուած է Ֆրանսա: Գոլէճին մէջ հանդիպած է իր ապագայ տիկնոջ՝ Վիրճինիա Գէլճիքի, որուն հետ ամուսնացած է: Ֆեսճեան ամուլը բախտատուութիւն է երկու զաւակներով՝ Ռապըրթ եւ Սիլվիա:

Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմի ընթացքին՝ ան միացած է Ֆրանսական «Րէզիստան» Շարժումին, եւ կազմակերպիչներէն ու ամենէն երիտասարդ ղեկավարներէն մէկը եղած է Հայկական Ազգային «Րէզիստան»ի ճակատին: Իր հերոսական գործունեութեանց համար Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կառավարութիւնները զինք պատուած են յաճախարագիրներով եւ կոչնագիրներով, որոնք կը զարդարէին իր գրասենեակին պատերը:

Ֆեսճեան ընտանիքը Միացեալ Նահանգներ գաղթած է 1950 թուականին: Հաւատքը, յարատեւութիւնն ու ընտանեկան զօրաւոր կապերը օգնած են Սուրեն Ֆեսճեանի իրագործելու իր նպատակները: 1952 թուականին ան հիմնած է Մոնտիալ Միաջազգային Արհեստագիտական Ընկերակցութիւնը, որ կը պատրաստէ ելեքտրական խաղեր: Նիւ Եորքի գրասենեակէն անկախ՝ Մոնտիալ Միջազգային Արհեստագիտական Ընկերակցութիւնը գրասենեակներ ունի Փարիզի, Մարսիլիոյ, Չուիցեր ի ոյ եւ Միացեալ Նահանգաց զանազան նահանգներուն մէջ:

Մօտ քառասուն տարի Մոնտիալի գլխաւոր գրասենեակը կը գտնուէր Empire State Building-ի մէջ: Վերջին տարիներուն անիկա փոխադրուեցաւ Նիւ Եորքի Ուեստչեսթըր շրջանին մէջ:

Որպէս տեսլապաշտ ղեկավարը այսպիսի հսկայ ընկերակցութեան մը՝ Տիար Ֆեսճեան ճանչցուեցաւ որպէս միջազգային գործավար, որուն ձեռք բերած յաջողութիւնները արդիւնք էին իր յարատեւութեան եւ գործելակերպի ճարտարութեան, ինչպէս նաեւ եւրոպական զանազան լեզուներու գիտութեան: Անոր զաւակը՝ փաստաբան Ռապըրթ Ֆեսճեան եւ փեսան՝ Ռիչըրտ Սարգիսեան, դուստրը Սիլվիա եւ թոռը Պրուս մաս կը կազմեն Մոնտիալի ընտանիքին:

Հայաստանեայց Եկեղեցին, Վարդանանց Ասպետներու Եղբայրակցութիւնը, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը եւ Թէքէեան Մշակութային Ընկերակցութիւնը մեծապէս օգտուած են Տիար Ֆեսճեանի ծառայութենէն եւ նիւթական օժանդակութենէն: Ան գլխաւոր բարերարներէն է Նիւ Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարին, եւ հիմնադիրներէն ու առատաձեռն նուիրատուներէն մէկը Հայ Եկեղեցւոյ Հիմնադրամին:

Տիար Ֆեսճեանի ղեկավարութեան ներքեւ Հայ Եկեղեցւոյ Հիմնադրամը շուտով ճանաչում գտաւ հաւատացեալներուն մօտ՝ եւ այնտեղ պահ դրուած գումարները հասան միլիոններու: Որպէսզի Հիմնադրամի եկամուտները առաւելագոյն կերպով բաշխուին նշանակուած կազմակերպութիւններուն՝ ան անձնապէս հոգաց Հիմնադրամի վարչական ծախքերը:

Տիար Ֆեսճեան նիւթապէս օժանդակած է նաեւ Գոլոմպիա Համալսարանի Հայկական Աթոռին եւ Գալիֆորնիոյ Արշակ Տիգրանեան Վարժարանի Հանդիսասրահին: Փաստփոխայի մէջ կառուցած է Ֆեսճեան Մարզական Կենդրոնը եւ Գոսթա Մեսային Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ Ֆեսճեան Հանդիսասրահը:

Տիար Ֆեսճեանի գլխաւոր մտահոգութիւններէն եղած է բարեգարդունը Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանին: Այդ իսկ պատճառաւ, իր

նախագահութեամբ, առաջնորդութեամբ եւ նիւթական օժանդակութեամբ՝ «Երուսաղէմի Պատրիարքարանի Բարեկամներու Կազմակերպութիւնը» ստացաւ մեծ գումարներ եւ կարողացաւ Պատրիարքարանի բարեգարդման աշխատանքները յառաջ տանիլ:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը մասնաւոր տեղ մը գրաւած է Սուրեն Ֆէսճեանի կեանքին մէջ: Մօտ երկու տասնամեակ ան անդամակցած է ՀԲԸՄ-ի Տնօրէններու Կեդրոնական Մարմնին, եղած է Գանձապահ, Փոխ Նախագահ եւ Պատուակալ Տնօրէն Կեդրոնական Մարմնին: ՀԲԸՄ-ի ցկեանս Նախագահ Ալեք Մանուկեան միշտ զնահատանքով արտայայտուած է Տիար Ֆէսճեանի համագործակցութեան, առատաձեռնութեան եւ յանձնառութեանց մասին:

Սուրեն եւ Վիրճինիա Ֆէսճեան Հիմնադրամի օժանդակութեամբ Պուէնոս Այրեսի մէջ կառուցուեցաւ Թեքեան Մշակութային Միութեան «Սուրեն եւ Վիրճինիա Կեդրոնը», ուր տեղի կ'ունենան մշակութային ձեռնարկները եւ ուր կը գտնուի Աարտարապատ Շաբաթաթերթի խմբագրական գրասենեակները: 1991 թուականին կատարուեցաւ «Արմենիա» փողոցին վրայ գտնուող այս Կեդրոնին բացումը, որուն իր մասնակցութիւնը բերաւ Նախագահական Նուագախումբը՝ Արժանդիմայի Նախագահի հրահանգով:

Տիար Ֆէսճեանի նուիրատուութեամբ մասնաւոր բաժին մը աւելցուեցաւ Նիւ Ռոշել Հիւանդանոցին մէջ՝ կրելով Սուրեն եւ Վիրճինիա Ֆէսճեան անունը: Ան եղաւ նաեւ տասնըմէկ բարերարներէն մէկը «Շնորհակալութիւն՝ Ամերիկա» յայտագրին, որուն նուիրեց 600,000 տոլար արժող պատմական գորգ մը, որ այսօր կը ցուցադրուի Նիւ Եորքի Մեթրոփոլիթըն Արուեստի Թանգարանին մէջ: Անոր թելադրութեամբ ու քաջալերանքով՝ գրագէտ Գրիգոր Զօհրապի դուստրը՝ Տոլորես Զօհրապ Լիպմըն Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանին մէջ հաստատեց «Գրիգոր եւ Գլարա Զօհրապ Տեղեկատուութեան Կեդրոնը» եւ նիւթապէս օժանդակեց գանազան հայկական հաստատութիւններու:

Իր կեանքի ընթացքին Տիար Ֆէսճեան ստացած է բազմաթիւ պատուանոցներ, ինչ պէս «Ազնուական», «Զարթօնքի Մարդ», «Հայ Ազնուական»: Ան պատուուած է Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանին կողմէ որպէս «Տարուան Մարդը», եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ա. Կարգի շքանշան ստացած է երջանկայիշատակ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն Ամերիկայի Հայոց Թեմի կազմութեան հարիւրամեակին առիթով Տիար Ֆէսճեան երջանկայիշատակ Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ձեռամբ ստացաւ Ս. Վարդան Պատուոյ Մետալը: Ի պատիւ երկար տարիներու արդիւնաւոր ծառայութեանց եւ բազում բարերարութեանց՝ 1999 թուականին մասնաւոր ընդունելութեամբ մեծարուեցաւ Տիար Ֆէսճեան, եւ անոր տրուեցաւ Հայ Եկեղեցւոյ Հիմնադրամի Յկեանս Ատենապետի տիտղոսը: